

Notat til Helse- og omsorgskomiteen angående sak: Statsbudsjettet 2022 Prop. 1 S (2021-2022)

Helse- og omsorgssektoren er på vei tilbake til mer ordinær drift etter koronapandemien. Det finnes imidlertid et behandlingsetterslep som må tas igjen, samtidig med at det skal opprettholdes beredskap for nye smitteutbrudd.

Rimelig budsjettforslag, men kan bli behov for justeringer

Budsjettforslagets aktivitetsvekst for sykehusene på 1,4 prosent virker i utgangspunktet rimelig. Når Universitetssykehuset i Nord-Norge HF så sent som 17. oktober gikk i gul beredskap, viser det at driftssituasjonen fortsatt er uforutsigbar. Situasjonen bør derfor følges nøye. Ved behov må det gjøres nødvendige justeringer i revidert nasjonalbudsjett.

Savner tiltak for omstilling og effektivisering

Aldringen i befolkningen, begrensninger i tilgang på kvalifisert personell og reduserte oljeinntekter, stiller krav til omstilling og effektivisering i sykehussektoren. ABE-reformen er et lite treffsikkert virkemiddel, og bør avvikles. Budsjettforslaget bringer ikke nye initiativ og effektiviseringstiltak av større betydning. For helsetjenesten ville en tilpasning av arbeidstidsbestemmelsene til driftsbehovene vært av stor betydning. Arbeidet med å endre det innsatsstyrte finansieringssystemet for i større grad å fremme tjenesteutvikling og digitalisering er også viktig, og bør prioriteres.

Behov for nasjonal plan for rehabilitering

Opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering ble i 2020 evaluert av KPMG på oppdrag for Helsedirektoratet. I evalueringsrapporten anbefales at det utarbeides en nasjonal plan for habilitering og rehabilitering. Spekter støtter anbefalingen, som ikke omtales i forslaget til statsbudsjett.

Med rapporten «Samfunnsøkonomisk verdi av rehabilitering», som utkom tidligere i år, har Spekter bidratt til å dokumentere at effektiv rehabilitering gir en samfunnsøkonomisk gevinst. Eksempelvis vil en behandlingsinnsats beregnet til 500 000 kr for pasienter med en type hodeskader, gi en «netto gevinst» på 40 000 kr. God rehabilitering bidrar til velferdsstatens bærekraft ved å hjelpe pasienter tilbake i arbeid og utdanning, ved redusert behov for ressurskrevende behandling i spesialisthelsetjenesten, eller ved redusert behov for pleie- og omsorgstjenester i kommunene.

Som Helsedirektoratets evaluering viser, er det et sterkt behov for en overordnet plan med konkrete målsettinger og satsningsområder, med en tydelig allokering av ansvarsområder.

Den nye regjeringen vil utrede en tydeligere organisering og ledelse av rehabiliteringstilbudet på ulike nivåer. Vurdert ut fra utredningsinstruksens prinsipper, kan det være en riktig begynnelse og gi et godt grunnlag for en helhetlig plan.

Nødvendig med helhetlig gjennomgang av egenandeler

Egenandelstaket foreslås i budsjettet økt til 2 921 kr, en økning på 461 kr. Spekter tar ikke stilling til dette forslaget. Derimot mener Spekter at det er behov for en helhetlig gjennomgang av egenandelsordningene for ulike offentlig finansierte helsetjenester. Det finnes et gap mellom befolkningens forventninger til hva den offentlig finansierte helsetjenesten kan yte, og dens kapasitet og bæreevne på sikt.

Egenandelene bør i større grad sees i sammenheng med nødvendige prioriteringer for helsetjenesten fremover. Spekter registrerer at den nye regjeringen i sin plattform skriver at den vil legge frem en ny prioriteringsmelding, og vi anbefaler at det i den forbindelse gjøres en helhetlig gjennomgang av egenandelene.

Konsekvenser av kutt for apotekene er dårlig utredet

En aldrende befolkning vil gi økt bruk av legemidler. Det øker risikoen for pasientskader forårsaket av feil legemiddelbruk. Apotekene har en svært viktig funksjon i å forebygge slike pasientskader, med de lidelsene de forårsaker, og belastninger og kostnader de påfører helsetjenesten. I apotekene har publikum lett tilgjengelig kompetent helsepersonell som kan gi råd og veiledning. Det gir apotekene en viktig rolle, og et stort potensial i å avlaste andre deler av helsetjenesten.

Som Apotekforeningen har vist, vil budsjettforslaget redusere apotekenes inntekter med anslagsvis 100 millioner kroner. Reduksjonen kommer bl.a. som følge av et kutt i inntekter fra trinnpris-legemidler som synes dårlig utredet.

Det pågår et viktig, offentlig utredningsarbeid om apotekenes rolle og rammevilkår. Utredningen skal foreligge i 2022. Inntektskuttene i årets budsjettforslag gjøres uten kunnskap om hvilke konsekvenser det vil ha for apotekenes mulighet til å fylle sin rolle nå og i fremtiden. Det vil Spekter advare imot.